

HET ASCOMYCETENPROJECT VRAAGT (DIGITALE) TEKENAARS

Sinds 2012 maakt een enthousiast groepje ascomycetenliefhebbers sleutels naar alle geslachten van ascomyceten die in Nederland voorkomen of te verwachten zijn. Deze sleutels zijn voor iedereen beschikbaar op internet: http://www.allesoverpaddenstoelen.nl/Aop2_Ascoproject.html en worden al door diverse leden gebruikt (zie bijv. de melding van nieuwe zoekelsporige kernzwammen door Eduard Osieck & Dini Koopmans in de vorige Coolia). Sleutels winnen sterk aan kracht als er ter verduidelijking illustraties bij staan, en we streven er naar bij alle geslachten zulke tekeningen te plaatsen. Dat is echter een zeer tijdrovende klus en daarom vragen we uw hulp. Tot nu toe werden de tekeningen in pen gemaakt, gescand en waar wenselijk digitaal ingekleurd. Voor voorbeelden zie deelsleutels A1, A3, A8 – A11. Vooral het aangeven van vorm (schaduw) en details zoals ornamentatie door middel van de zogenaamde stippeltechniek vergt heel veel tijd.

In dit digitale tijdperk moeten er natuurlijk ook andere mogelijkheden zijn. We kregen onlangs een digitaal alternatief onder ogen, ontwikkeld door Barber & Kane (2007, in *Fungal Diversity* 27:1–10), en aangepast door Almeida & Gusmão (2015, in *Mycosphere* 6: 630–633). Zij gebruiken programma's van Adobe, met name Photoshop en Illustrator, om tekeningen te maken die direct geschikt zijn voor publicatie. Twee daarvan zijn zelfs op de cover van *Mycotaxon* geplaatst! Na enige oefening gaat het aanbrengen van schaduw en details op deze manier veel sneller dan met de handmatige methode. Groot voordeel is ook dat, wanneer je lijntekeningen maakt in Illustrator, je die tekeningen ook achteraf nog aan kunt passen, zonder dat je overnieuw hoeft te beginnen. Een uitkomst voor diegenen die wel willen tekenen, maar bij het uitdelen van de vaardigheden daartoe zijn overgeslagen! Waarschijnlijk kan een soortgelijk resultaat ook met andere fotobewerkings- of tekenprogramma's worden bereikt. Wij zijn daar zelf niet zo heel goed in thuis en kunnen ons voorstellen dat er onder de lezers van *Coolia* veel meer ervaring verscholen zit. Wel hebben we wat geprobeerd; zie figuur.

Mocht u na het lezen van deze tekst denken iets voor ons te kunnen en willen betekenen, hetzij met pen, hetzij digitaal, neem dan contact op met Inge. Kennis van ascomyceten is niet noodzakelijk om mee te doen!

Inge Somhorst (ingesomhorst@hetnet.nl)

Nico Dam (ndam10@kpnmail.nl)

Sporen van Diatrype stigma. Links: microfoto, met daarop nogal bibberig overgetrokken omtrekken van sporen. Midden: dezelfde foto, met vloeiend gemaakte omtrekken. Rechts: opgevulde en gegroeppeerde sporen.

DOE MEE MET HET MOERAS-PROJECT!

In de nieuwsbrief van het paddenstoelenmeetnet van vorig jaar (Coolia 58(3); downloadbaar via http://nem.paddestoelenkartering.nl/nieuwsbrief/nieuwsbrief_16.pdf) heeft u een aankondiging kunnen lezen van het project rond een zevental typische soorten van moerassen en veengebieden, die vanaf 2016 extra aandacht krijgen en waarvan het noodzakelijk is gedetailleerde informatie te verzamelen over voorkomen en verspreiding. Met deze gegevens hopen we hun Rode-Lijststatus te kunnen volgen, mede in verband met de beoordeling van de staat van instandhouding van habitattypen, zowel binnen als buiten de Natura 2000-gebieden. Hiervoor moet door de Nederlandse overheid elke zes jaar worden gerapporteerd aan de Europese Unie.

Zeven soorten zijn aangewezen als typisch voor moerassen en venen: de Moerashoningzwam, het Kaal veenmosklokje, het Veenmosvuurzwammetje, het Broos vuurzwammetje, de Witte berkenboleet, de Veenmosbundelzwam en de Veenmosgrauwkap.

Op de website van het meetnet (<http://nem.paddestoelenkartering.nl>) is uitvoerige informatie te vinden over het project en de betrokken soorten. In de loop van 2016 wordt deze informatie uitgebreid met gegevens over andere soorten die u in dezelfde biotopen kunt aantreffen, en hulpmiddelen om de soorten op naam te brengen in de vorm van foto's, beschrijvingen, verspreidingskaartjes en determineersleutels. Hoewel we ons realiseren dat dit project wat moeilijker is dan het meetnet, en dat in sommige gevallen wat meer eisen worden gesteld aan de vaardigheden van de deelnemers om soorten op naam te brengen, hopen we toch op voldoende enthousiasme om dit project een goede start te geven in 2016.

Wat vragen we van de vrijwilligers?

- 1) De bereidheid om een of meer vindplaatsen van de betrokken soorten te bezoeken, waarbij deze twee maal per jaar moet worden bezocht, bij voorkeur door twee verschillende waarnemers, en binnen een periode van 14 dagen. Het is niet nodig om een hok voor meer jaren te claimen. In tegenstelling tot de soorten van het zeereeproject komen sommige van de moerassoorten al vroeg in het seizoen tevoorschijn, en zal het eerste bezoek aan de vindplaats al in de zomermaanden plaats kunnen vinden, als de weersomstandigheden gunstig zijn. Er zal een grove schatting moeten worden gemaakt van de aantallen, maar het is niet nodig om alle vruchtlichamen te tellen. Dit geldt ook voor de begeleidende soorten. Het noteren van de begeleidende soorten hoeft niet uitputtend te zijn, maar het is voor de statistische verwerking prettig als er soortenlijstjes kunnen worden gebruikt per bezoek, ook als de betrokken telsoort niet aanwezig is.
- 2) De vindplaatsen kunnen worden geselecteerd via een invoerportal, dat hopelijk medio 2016 operationeel zal zijn.
- 3) Veel terreinen die in aanmerking komen, zijn beschermd, en vaak niet zonder meer toegankelijk. Er zal meestal een vergunning nodig zijn. De coördinatoren kunnen u helpen bij het aanvragen daarvan. Houd er rekening mee dat dit vaak lang van tevoren moet gebeuren.
- 4) De gevonden soorten en aantallen moeten worden ingevoerd in een invoerportaal dat voor dit project zal worden ontwikkeld.

Moerasescursies

Ten behoeve van dit project zullen we in 2016 een aantal excursies organiseren voor potentiële deelnemers, waarbij de moerassoorten en de ins en outs van het project centraal zullen staan. Zie hiervoor het excursieprogramma en de agenda. Vooraanmelding is noodzakelijk.

Hoe kunt u zich aanmelden?

U kunt zich aanmelden via de reserveringsmodule op de Verspreidingsatlas (<http://www.verspreidingsatlas.nl/>). U heeft daarvoor een account nodig, dat u daar kunt aanmaken. Vervolgens kunt u zelf kilometerhokken aanklikken en adopteren. Indien u hulp nodig heeft, wendt u zich tot de coördinator. (<http://nem.paddestoelenkartering.nl/>)

Machiel Noordeloos, Menno Boomsluiter

PROGRAMMA FLORADAG 9 APRIL 2016

De Floradag vindt plaats op zaterdag 9 april 2016 in Naturalis in Leiden. We besteden dit jaar aandacht aan een ecologisch thema: Paddenstoelenecologie en milieuveranderingen. We hebben een dag vol lezingen samengesteld die de interacties tussen schimmels en het (abiotisch) milieu en de invloed van klimaatverandering belichten. Een toegankelijk thema, en we hopen dan ook velen van u te mogen begroeten. Naturalis (zie ook www.naturalis.nl) ligt op loopafstand van het Centraal Station in Leiden (wegens bouwwerkzaamheden neemt u uitgang **voorzijde (centrum), meteen rechtsaf, onder tweede spoorwegviaduct door en vervolgens na 50 m rechtsaf de Pesthuislaan** in; 10 min. lopen). Met de auto neemt u de A44 of de A4, en in beide gevallen afslag Leiden, via de N206. Vanaf de A44 zit u direct op de Plesmanlaan en komt u vanzelf langs Naturalis, vanaf de A4 moet u eerst heel Leiden door (volg steeds de N206 richting Katwijk), tot bordjes de richting naar Naturalis aangeven.

Programma

10.30 uur	Opening
10.35 – 11.15	Paddenstoelenecologie en milieuveranderingen – Thom Kuyper
11.15 – 11.55	Paddenstoelen en het abiotisch milieu – Emiel Brouwer
11.55 – 12.40	Macroclimate and fungi on beech wood – Jacob Heilmann Claussen
12.40 – 13.50	Pauze en bezichtiging Naturalis
13.50 – 14.35	Old-growth forests, microclimate and fungi – Claus Bässler
14.35 – 15.10	Ectomycorrhizapaddenstoelen en hun microhabitat in de Plantuintuin Meise – Omer Van de Kerckhove
15.10 – 15.50	Begrazing in bossen – Peter Jan Keizer
15.50 – 16.00	Afsluiting